

AJUGA PYRAMIDALIS

FOTO: GERT HOEK

NOMENCLATUUR/ETYMOLOGIE

De wetenschappelijke naam *Ajuga pyramidalis* is afgeleid van het geslacht *Ajuga*, dat waarschijnlijk komt van het Latijnse woord "a" (zonder) en "jugum" (juk), wat mogelijk verwijst naar de ongebruikelijke vorm van de bloemen in vergelijking met andere leden van de Lipbloemenfamilie. De soortnaam "pyramidalis" verwijst naar de piramideachtige vorm van de bloeiwijze, waarbij de bloemen in een opwaartse, taps toelopende structuur zijn gerangschikt.

TAXONOMIE

De taxonomische indeling van *Ajuga pyramidalis* is als volgt:

- **Rijk:** Plantae (Planten)
- **Clade:** Angiosperms (Bedektzadigen)
- **Clade:** Eudicots (Tweezaadlobbigen)
- **Clade:** Asterids
- **Orde:** Lamiales
- **Familie:** Lamiaceae (Lamiaceae, ook wel Lipbloemenfamilie)
- **Geslacht:** *Ajuga*
- **Soort:** *Ajuga pyramidalis*

SYNONIEMEN

Voor *Ajuga pyramidalis* zijn er enkele synoniemen in gebruik, waaronder:

- *Ajuga ciliata*
- *Bugula pyramidalis*

EVENTUELE VARIËTEITEN

Ajuga pyramidalis heeft geen uitgebreide lijst van gecultiveerde variëteiten zoals sommige andere planten in het geslacht *Ajuga*. De wilde soort is op zichzelf aantrekkelijk en wordt gewaardeerd om zijn vorm en bloeiwijze. In tuinen wordt echter vaker de soort *Ajuga reptans* gekweekt, vanwege de meer bodembedekkende groeiwijze en variëteiten met kleurrijke bladeren.

FAMILIE

De plant behoort tot de familie *Lamiaceae*, beter bekend als de lipbloemenfamilie. Dit is een grote familie van bloeiende planten die ook veel keukenkruiden omvat, zoals munt en basilicum. Kenmerkend voor deze familie is de vierkante stengel en de lipvormige bloemen.

HOOGTE

Ajuga pyramidalis is een relatief kleine plant en wordt doorgaans tussen de 10 en 30 centimeter hoog. De bloeiwijze heeft een opwaartse groei en geeft de plant een piramidevormig uiterlijk, wat bijdraagt aan de naamgeving.

BLOEMKLEUR

De bloemen van *Ajuga pyramidalis* zijn meestal diep paarsblauw, hoewel ze soms ook lichter blauw of violet kunnen zijn. De bloemen vormen dichte schijnkransen langs de stengel, met een opvallende kleur die bestuivers zoals bijen aantrekt.

BLADKLEUR

De bladeren van *Ajuga pyramidalis* zijn over het algemeen donkergroen, maar kunnen een paarse tint hebben, vooral aan de basis van de plant. De bladeren zijn vaak behaard, met een ietwat gekartelde rand, en vormen een aantrekkelijke rozette aan de basis van de plant.

BLOEIPERIODE

Ajuga pyramidalis bloeit meestal in de late lente, van april tot juni. De bloeiwijze is rechtopstaand en vormt een opvallende piramide van bloemen die gedurende enkele weken in bloei blijft.

STANDPLAATS

Deze plant geeft de voorkeur aan zonnige tot halfschaduwrijke standplaatsen. Hij groeit het best op goed doorlatende grond, maar kan zich ook aanpassen aan rotsachtige en stenige bodems. In het wild wordt hij vaak aangetroffen op berghellingen en graslanden.

HERKOMST

Ajuga pyramidalis is inheems in Europa, met name in bergachtige streken van West- en Centraal-Europa. Hij groeit voornamelijk op stenige hellingen, in graslanden en op open plekken in bossen. In Nederland en België is de plant zeldzaam in het wild te vinden.

SOORT GEWAS

Ajuga pyramidalis is een vaste plant die meerdere jaren achtereen groeit, waarbij hij zich langzaam verspreidt via uitlopers. Het is een decoratieve plant die kan worden gebruikt in rotstuinen of als aanvulling op natuurlijke beplantingen.

VERMEERDERINGSWIJZE

De vermeerdering van *Ajuga pyramidalis* kan zowel door zaaien als door deling plaatsvinden. Het zaaien gebeurt bij voorkeur in de herfst of het vroege voorjaar. Voor deling kan de plant in de lente of herfst worden gescheurd en opnieuw worden uitgeplant.

KLIMAATZONE

De plant is winterhard en kan groeien in klimaatzones 5 tot 8. Dit betekent dat hij geschikt is voor gematigde klimaten en bestand is tegen koude winters. Hij verdraagt temperaturen tot ongeveer -20 °C en kan zich aanpassen aan diverse omstandigheden, mits de grond goed doorlatend is.

INSECTEN

De bloemen van *Ajuga pyramidalis* trekken veel bestuivende insecten aan, vooral bijen en hommels. Door de nectar die de bloemen produceren, is deze plant een waardevolle toevoeging aan tuinen die gericht zijn op het ondersteunen van de lokale biodiversiteit.

BRONVERMELDING

- [Plants of the World Online \(Kew\)](#)
- [Flora Europaea \(Royal Botanic Garden Edinburgh\)](#)
- Encyclopedia of Life (EOL)
- [Plantarium](#)

SAMENVATTING IN EEN TABEL

Onderwerp	Beschrijving
Nomenclatuur	De naam <i>Ajuga pyramidalis</i> verwijst naar de piramidevormige bloeiwijze en de typische bloei van het geslacht <i>Ajuga</i> .
Taxonomie	Rijk: Plantae; Clade: Angiosperms, Eudicots; Orde: Lamiales; Familie: Lamiaceae; Geslacht: <i>Ajuga</i> ; Soort: <i>Ajuga pyramidalis</i>
Synoniemen	<i>Ajuga ciliata</i> , <i>Bugula pyramidalis</i>
Variëteiten	Geen gecultiveerde variëteiten, wilde soort wordt gewaardeerd om zijn vorm en bloeiwijze.
Familie	Lamiaceae (Lamiaceae, Lipbloemenfamilie)
Hoogte	10-30 cm
Bloemkleur	Paarsblauw tot violet
Bladkleur	Donkergroen, soms paars getint
Bloeiperiode	April tot juni
Standplaats	Zonnig tot halfschaduw, goed doorlatende grond, vaak op stenige of rotsachtige bodems
Herkomst	Inheems in Europa, vooral in bergachtige streken
Soort gewas	Vaste plant
Vermeerderingswijze	Zaaien in herfst of voorjaar, of deling in lente of herfst
Klimaatzone	Zones 5-8, bestand tegen koude winters
Insecten	Trekt bestuivende insecten zoals bijen en hommels aan